

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА імені ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ДЛЯ ДОРОСЛИХ м.КИЄВА
Відділ краєзнавчої літератури та бібліографії



Києвознавці

ПЛОТНІКОВА ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

(штрихи до портрета)

БЮБІБЛІОГРАФІЧНИЙ НАРИС

КИЇВ, 2018

**ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)
ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА імені ЛЕСІ УКРАЇНКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ
м. КИЄВА**

Відділ краєзнавчої літератури та бібліографії

КИЄВОЗНАВЦІ

**П Л О Т Н І К О В А
І Р И Н А В О Л О Д И М И Р І В Н А
*(штрихи до портрета)***

Біобібліографічний нарис

Випуск 9

Київ, 2018

Плотнікова Ірина Володимирівна (штрихи до портрета) : біобібліогр. нарис / Департамент культури, Виконавчого органу Київміськдержадмін., Публічна б-ка імені Лесі Українки, від. краєзнавчої л-ри та бібліографії; / упоряд. Грищенко Н.Б., ред.: Трубайчук О.М., Ковальчук Л.І. – Київ : [б.в.], 2018. – 27 с. : портр., іл. – (Серія: Києвознавці; вип. 9).

Дев'ятий випуск серії біобібліографічних покажчиків «*Києвознавці*» присвячено киевознавцю, фаховому філологу, *бібліотекарю-бібліографу, екскурсоводу Плотніковій Ірині Володимирівні*. Покажчик висвітлює життєвий та творчий шлях Ірини Володимирівни, а також бібліографію її творів, статті про неї та спогади відомих людей Києва.

Видання підготовлено до 70-річчя від дня народження киевознавця.

Покажчик розраховано на істориків, архівістів, культурологів, викладачів, студентів, учнів, бібліотечних працівників, екскурсоводів, киево-краєзнавців, а також усіх, хто цікавиться історією рідного краю.

Упорядник:	Н.Б. Грищенко – завідувач відділу
Комп'ютерний набір:	Н.Б. Грищенко – завідувач відділу
Комп'ютерний дизайн:	Л.В. Проценко - завідувач сектора системного і технічного супроводу бібліотечних процесів
Дизайн обкладинки	О.І. Романюк – директор бібліотеки
Редактор:	О.М. Трубайчук – учений секретар; Л.І. Ковальчук - головний редактор
Відповідальна за випуск:	Р.М. Коваленко – заступник директора

м. Київ, вул.В. Винниченко, 16.
© Публічна бібліотека ім. Лесі Українки
для дорослих м. Києва
Відділ краєзнавчої літератури та бібліографії
Тел.: 486-00-77
e-mail: kyivkrayn@gmail.com
Блог: <http://kiekray-nadin.blogspot.com>

ПОДІЛ

Я кажу «спасибі» долі
І далекій тій весні,
Що судилось на Подолі,
Народитися мені.

Там замріяні причали,
Там мої печалі всі,
Там Почайна, там початок,
Стародавньої Русі.

Там в дворах цвіте барвінок,
Там похмурим не везе,
Там вирує Житній ринок,
Де, крім жита, є усе...

Там живуть мої тривоги,
Там церкви, мов Божий дар,
Там криваві є дороги,
Що ведуть у Бабин Яр.

Там Андріївська є гірка,
Там натхнення два крила,
І мого дитинства зірка,
Наче свічечка, пала.

Я кажу спасибі долі
І далекій тій весні,
Що судилось на Подолі,
Народитися мені.

Ю.Рибчинський

ВІД УПОРЯДНИКА

... із біографії києвознавця

Відомий дослідник київської старовини, бібліограф, бібліотекар, філолог за фахом, екскурсовод за покликанням, нарешті корінна киянка Ірина Володимирівна ПЛОТНІКОВА народилася 3 грудня 1948 року в Києві.

Ірина Плотнікова закінчила середню школу, Київський інститут культури імені Корнійчука (зараз Національний університет культури і мистецтв). Бібліограф, філолог за освітою - деякий час працювала в Київській публічній бібліотеці АН УРСР (зараз Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського), а в 1998 і 2002 роках - як волонтер в Музеї однієї вулиці. Любов до Києва - «батьківщини ніжної» спонукали Ірину стати екскурсоводом за покликанням, присвятивши цій справі тридцять років свого життя. Під час екскурсій і на сторінках періодичних видань вона розповідала про історію Києва, Подолу, в який була закохана. Вона не могла спокійно спостерігати за «змінами», часто дуже не виправданими, що відбувалися в місті її дитинства, юності, в місті її мрії.

Численні публікації в періодичних виданнях, архівні дослідження, що під силу, мабуть, цілому науковому колективу, - ось доробок, результат копіткої і самовідданої роботи Ірини Плотнікової в києвознавстві останньої третини ХХ століття.

Автор відомої книги «Прогулянки старим Подолом» (2003) пішла з життя 16 жовтня 2002 року в Києві, похована на Байковому кладовищі.

В цьому виданні матеріали згруповані за розділами. В межах розділів записи розміщені в хронологічно-алфавітному порядку.

Бібліобліографічний нарис містить описи документів з 1989 по 2002 роки. Більшість описів супроводжується анотаціями. Загальна кількість описів понад 70. Наприкінці нарису представлена **Віртуальна виставка «Відомі особистості – бібліотекарі»**, присвячена Всеукраїнському дню бібліотек, де серед яскравої палітри особистостей, сторінки життєвого шляху яких були пов'язані з бібліотечною справою різних бібліотек світу – представлені матеріали про Ірину Плотнікову.

При укладанні нарису використано матеріали з особистого фонду Плотнікової Ірини, які залишились у відділі краєзнавчої літератури та бібліографії Публічної бібліотеки імені Лесі Українки для дорослих м. Києва, та з архіву «Музей Однієї вулиці», що люб'язно надав в користування директор музею Дмитро Шльонський. Всі документи, представлені в нарисі, переглянуті de visu.

На жаль, у відділі залишились деякі статті з особистого фонду Плотнікової І., що не мають вихідних даних, але за змістом дуже цікаві і заслуговують на публікацію їх назв: «Вдоль Городского Вала», «Древние Подольские овраги и холмы», «От горы до Днепра», «Путешествие по исторической горе и аристократической обители», «Схимница Нектария», «Чудо «Сенклерського абатства» : на вкраїні милій...», «Чудо «Сенклерського аббатства» : «...О первом зачатии и создании святыне обители монастыря Густынского», «Диво «Сенклерського аббатства»: життєпис монастиря Густинського», ««Чудо «Сенклерського аббатства» : жемчужина в барочній короні», «Чудо «Сенклерського аббатства» : усыпальница в подземелье».

Допоміжний апарат складає **«Показчик публікацій»**, **«Зміст»**.

Колектив Публічної бібліотеки імені Лесі Українки для дорослих м. Києва, зокрема, відділ краєзнавчої літератури та бібліографії висловлює щирі вдячність **відомому журналісту, історику, києвознавцю, автору багатьох книг про Київ, відомому київському колекціонеру, члену Всеукраїнської Спілки краєзнавців: київського відділення – Віктору Киркевичу; київському історику, автору багатьох книг про Київ, директору «Музею Однієї вулиці» - Дмитру Шльонському; книговидавцю Зінаїді Каменецькій, автору передмови до книжки І. Плотнікової «Слово про автора» та екскурсоводу Супруну Аркадію** за сприяння в підборі матеріалів для бібліобліографічного нарису.

Представляємо вірш, присвячений Ірині Плотніковій, колегою - екскурсоводом Супруном Аркадієм Давидовичем.

В ПАМЯТЬ ОБ ИРИНЕ ПЛОТНИКОВОЙ

Увы, ушла, но не пропала
Растаяв в шелести страниц,
Средь этих книг ты утопала
В водовороте дней и лиц.
Любимый Киев обнимая,
Взойдя на холм,
Спустившись в дол,
Творила ты, не увядая,
Воспев исхоженный Подол.
Где замки, церкви и базары,
Где жил купец, мастеровой...
То звон мечей, то тары-бары...
Были услышаны тобой.
Ты не исчезла, растворилась,
Оставшись с нами, мы – с тобой...
Но сердце, сердце не смирилось
С тем, что начертано судьбой.

«Слово про автора» зі збірника історичних нарисів про один з найдавніших районів Києва – Поділ - Зінаїди Каменецької

...Буває ж так: живе собі Людина, мислить, працює, спілкується з людьми. Нічого незвичного у її житті не відбувається. Просто комусь поряд з нею затишно, спокійно, тепло. І раптом... вона пішла... і більше її не буде... Залишаться не завершеними її справи, недоказаними її слова, недописаними листи...

Ірина Плотнікова багатьом, хто знав і спілкувався з нею, запам'яталася скромною, стриманою, задумливою, але так залюбленою у своє рідне місто Людиною. Вона пішла у Вічність несподівано, зненацька, залишивши на півдорозі до проникнення у таїну історії міста, улюбеного Києво-Подолу своїх слухачів і читачів та численні публікації у київській періодиці...

Книга *«Прогулянки старим Подолом»* - збірка опублікованих і неопублікованих нарисів Ірини, талановитої оповідачки, присвячених Подолу. У ній ви не знайдете «наукових відкриттів і знахідок», але зможете доторкнутися серцем до того, що складало колись таку велику славу нашого древнього міста, що так хвилювало і боліло його мешканцям, які з гіркотою визнають і розуміють з розпачем, що сьогодні живуть уже в іншому Києві, на іншому Подолі. Рядки книги написані Людиною, ніжно закоханою у той Київ, той Поділ, який ніколи не був схожим на жодне інше місто у світі, хоча й вважався містом європейським...

... із спогадів

Відомого журналіста, історика, киевознавця, члена Всеукраїнської Спілки краєзнавців (київське відділення) – Віктора Киркевича.

Важко писати ці рядки, коли немає серед нас тихої та скромної людини, постійного автора *«Києнина»* Ірини Плотнікової, якій завжди був дорогий Київ. Публікації Ірини Плотнікової були підпорядковані єдиній темі *«Київ - Родина нежная»*.

Всі, кому не байдужа історія міста, життя і творчість кращих представників культури, пам'ятають її нариси. Ні, я б сказав, есе. І нехай не до всіх доходила її зайва прискіпливість, але в цьому і була важлива, відмінна риса її творчості, я б навіть сказав, наукового пошуку і досліджень. Її методичної розробки екскурсії по Густинському монастирю не було рівних.

Особисте життя Ірини Плотнікової проходило не на кухні своєї квартири, воно складалося з книг Миколи Гоголя, Олександра Пушкіна, Михайла Булгакова, і особливо вона любила тихого, але прекрасного поета, справжнього патріота нашого міста Миколу Ушакова. Я пам'ятаю, як ми удвох ходили до вдови поета - Тетяни Миколаївни, пригадую їх неквапливу, як дзюрчання струмочка, розмову про прекрасне.

Рідним їй став тихий дворик біля Покровського монастиря.

Від Подолу до ... (зі статті Віктора Киркевича - КИЄВ ДЛЯ РОМАНТИКОВ)

Перш ніж приступити до розповіді про Поділ, необхідно згадати його описательницю Ірину Плотнікову. Я б назвав її черницею культури, тому що вона жила в самоті, відмовившись від особистого життя, в оточенні книг і рукописів, час від часу виходячи зі свого будинку, щоб провести екскурсію. Чернець (від латинського моно - один). Твори Ірини Володимирівни були підпорядковані єдиній темі: *«Київ - Батьківщина ніжна»*. Так словами її улюбленого киянина А. Вертинського, Плотнікова назвала свою книгу, уривки з якої друкувалися в одній з міських газет, для того, щоб після смерті вийти окремим виданням. Всі, кому не байдужа історія міста, життя і твори кращих представників української та російської культури, пам'ятають її нариси, її есе. Особисте життя Плотнікової проходила не в своїй квартирі, у неї взагалі не було власності... Рідний двір Ірини був не у будинку, а тихий, непримітний дворик біля Покровського монастиря, а екскурсії, які вона проводила, були співзвучні пісням Окуджави і Розенбаума про хвилюючі з дитинства майданчики і підворітні. Особисте життя черниці Нектарії, в миру Наталії Довгорукої, першої вітчизняної письменниці, Плотнікову цікавило більше, ніж власне. У своїх персонажах, - письменників і художників, - Ірина більш цінувала середовище проживання, ніж спосіб життя. В улюбленому *«Музеї Однієї»* вулиці Ірина Володимирівна провела останні роки свого життя. Виставка, з якої вона вийшла додому і не повернулася, називалася *«Осінній сон»* і була присвячена улюбленому

письменнику - Костянтину Паустовському. Цей письменник учив нас в буденності знаходити свою особливу красу, яка рятує не Всесвіт, а простих людей, що мають багатий внутрішній світ. Здавалося, що Ірина погано бачила, але за товстими скельцями окулярів ховалися очі, що дивляться наскрізь, бачать саму суть дорогих для нас людей і речей. Такою скромною, непомітною, більш поглибленою в історію Батьківщини, ніж в свій побут, вона і пішла. Самотньо, тихо і непомітно. Її знайшли з телефонною трубкою в руці, і можна припустити, що вона намагалася звернутися за допомогою до друзів, чекаючи її швидше від них, ніж від держави. Сумно, але ми навіть не знаємо, коли перестало битися її серце.

... із спогадів

Відомого київського історика, директора одного з найцікавіших, найбільш «атмосферних», найбільш творчих і оригінальних музеїв Києва «Музей Однієї вулиці» - Дмитра Шльонського.

Музей Андріївського узвозу був задуманий молодим творчим колективом ще в 1990-му році так, щоб через призму століть показати історію вулиці, її мешканців, їх побут та поглянути на життя людей крізь вікна будинків.

Перші експонати, які були символами минувшого часу, не тільки прикрасили експозицію, а й зробили її живою та доступною для розуміння відвідувачами. Ми обійшли весь тоді ще живий і заселений Андріївський узвіз і поспілкувалися з багатьма людьми, які жили там ще з початку ХХ століття. Багато художників, майстерні яких розташовувалися на узвозі, ділилися знахідками, виявленими в 1980-х роках, коли вони в'їжджали в спорожнілі будинки і знаходили покинуті речі, книги і рукописи колишніх мешканців. Так було врятовано архів вченого-арабіста Тауфіка Кезми, ікони з майстерень Івана Шатрова, і неймовірно, але знаменна думка Михайла Булгакова про те, що рукописи не горять, знайшла своє підтвердження в нашій експозиції.

У 1996 році був відкритий виставковий зал музею, своєрідний творчий майданчик, що дозволив втілити в життя проекти, які розширили тематику Андріївського узвозу і доповнили її. У 2002 році «Музей Однієї Вулиці» було названо найкращим серед музеїв Європи і ми мали честь бути прийнятими в Люксембурзі Королевою Бельгії Фабіолою - патронесою Європейського Музейного Форуму.

Та ще в середині 1990-х років до нас завітала відомий екскурсовод Ірина Плотнікова. Багато часу вона працювала з архівами і фондами Музею, писала історикознавчі статті про Київ, Поділ та музей. Безліч разів ми з Іриною Володимирівною їздили до корінних киян, які ділилися з нами своїми дорогоцінними експонатами, а з часом Ірина Плотнікова увійшла до числа волонтерів музею, допомагала у створенні виставок і працювала консультантом.

Вона була певною мірою хранителем Духу Музею. Та й остання виставка «Осінній сон», з якої вона пішла і не повернулася, була співзвучна стану її Душі і оповідала про життя її улюбленого автора - письменника Костянтина Паустовського ...

... зі спогадів

Завідувача відділу краєзнавчої літератури та бібліографії Публічної бібліотеки імені Лесі Українки - Надії Грищенко.

Ірину Плотнікову, нашого постійного користувача, я не можу обійти увагою, тому що вона мені запам'яталася як особистість. Про неї, її громадську діяльність, її здібності, любов до Києва, особливі почуття до Подолу майже нічого не написано. Вона була закритою людиною, не пускала в одкровення навіть тих людей, які з нею спілкувалися щоденно. По суті, в неї було самотнє життя... Я знала її не дуже довго, але останні два роки її життя вона проводила кожен день у нашому відділі, за роботою над статтями, над книжкою.

Ірина мешкала поруч з нашим відділом (вул. Гоголівська) і тому їй було дуже зручно працювати у нас, з нашим фондом. Тиха, скромна, небагатослівна, але дуже працездатна. Працювала вона з ранку й до вечора – кожного дня! Весь час вона знаходилася в пошуку: скрупульозно розшукувала новинки, читала, записувала. Записи її нагадували нам великі простирадла, які вона складала в кульки (їх у неї було безліч), а потім вона їх різала, склеювала і виходило відразу ж безліч статей, які вона здавала до друку.

В обідню перерву ми разом з нею пили каву, і вона іноді розповідала (дуже стисло) про її враження від відвідувань виставок, музеїв, концертів, про проведені нею екскурсії, про свою любов до Києва, про її улюблений Андріївський узвіз, на якому вона бувала кожної суботи, неділі. Вона дуже любила місто, особливо Поділ. Саме Подолу вона присвятила багато публікацій, саме Подолу вона присвятила свою єдину – першу і останню книгу, яка вийшла на жаль вже після її смерті.

Книга дуже цікава, пізнавальна і вона нам нагадує про ту Ірину Плотнікову, яка щодня працювала... працювала... працювала.

Така Ірина Плотнікова залишилася в пам'яті тих людей, з якими вона спілкувалася, працювала, віддавала саму себе на благо рідному Києву, Подолу...

ВИДАННЯ

1. Прогулянки старим Подолом / І. Плотнікова. – К. : Кий, 2003. – 265 с. : фото, іл.

Пропоноване читачеві видання є ще однією спробою зазирнути в минуле Подолу, його археології та топографії. Історії планування та забудови, пам'яток зодчества різних стилів, творчості архітекторів, котрі його забудовували, живописців та літераторів, які оспівували у своїх творах образи колоритного Нижнього міста, старого Києва, життєпису видатних подолян; і звісно, зупинитись на неперевершеній красі природних подільських ландшафтів – постійному і невмирущому тлі архітектурних ансамблів, споруд церковної та цивільної архітектури.

Видання зацікавить усіх, хто не байдужий до історії рідного міста, насамперед – учнівську молодь, що вивчає історичне краєзнавство, краєзнавців, музейних працівників, екскурсоводів, - усіх, хто цікавиться історією давнього міста та його архітектурно-ландшафтними пам'ятками. Книжка розрахована на найширше коло читачів, киян та гостей міста.

РЕЦЕНЗІЇ

2. Гирич, І. Плекаймо образ столичного міста / І. Гирич // Пам'ятки України. – 2004. – № 4. – С. 130 – 138.

Відомий київський історик та журналіст *Гірич Ігор Борисович*, головний редактор журналу «Пам'ятки України», фахівець з проблем історії культури та політичної думки, джерелознавства, передусім епістолології, історіографії, зокрема грушевськознавства, липинськознавства, києвознавства, нарешті доктор історичних наук на своєму персональному сайті подає позитивну оцінку книжки Ірини Плотнікової.

... «*Прогулянки старим Подолом*» - добрий зразок екскурсійно-краєзнавчої літератури, якої наразі маємо ще замало. Очевидне досягнення авторки – створення цілісного образу подільських вулиць і мікротопонімічних об'єктів від найдавнішого часу до сьогодення. Тут, звичайно, не йшлося про наукові відкриття. І.Плотнікова передусім намагалася дати читачеві пізнавально-художню картину Подолу, а ще створити в нього відповідний емоційний, душевний настрій перед зустріччю з цим давнім, цікавим київським районом та його пам'ятками. І це їй вдалося цілком...

3. З прочитаного киянки ...

Ірина Плотнікова «Прогулянки старим Подолом» - шикарний збірник інформації про вулиці і будинки одного з найдавніших районів Києва! Читала з картою, долаючи бажання побродити по тих вулицях, де я не була, і потрапити в ті місця, в яких неодноразово була, ще раз - зі знанням справи. Автор книги - екскурсовод зі стажем. В цій книжці можна знайти не тільки історії вулиць і будинків, а й біографії їх жителів.

<https://dream-is-real.livejournal.com/81479.html>

ПУБЛІКАЦІЇ

1989

4. На спуску до Подолу: [Будинок на Андріївському узвозі, де жив М. Булгаков] / І. Плотнікова // Робітн. газ. – 1989. – 20 січ.

1991

5. Сказки старой улицы : [Про Андріївський узвіз] / І. Плотникова // Правда Украины. – 1991. – 25 мая.

1992

6. Біля підніжжя Андріївської гори / І. Плотнікова // Гостиний двір. – 1992. – № 23. – С. 4 : іл.

Читачеві пропонується здійснити подорож знайомою вулицею, що відома ще з середини ХУ століття, яка живе попід Андрієвською горою – вулицею Покрівська.

7. Прогулянка Андріївським узвозом / І. Плотнікова // Гостиний двір. – 1992. – № 20; № 21-22. – С. 4 : фото.

Перша прогулянка дивовижним Подолом: його неповторним рельєфом, краєвидами, гармонією ландшафту та забудови. Тут пейзаж з додаткового елементу стає чільним.

1993

8. Біля набережних церков / І. Плотнікова // Гостиний двір. – 1993. – лют. – № 2. – С. 1, 3-4 : фото.

Подорож подільським куточком, поблизу набережної Дніпра - островцем старовини, старовинних церков, церковних ансамблів.

9. Біля підніжжя Андріївської гори / І. Плотнікова // Гостиний двір. – 1993. – січ. – № 1. – С. 4 : іл.

Подорож вулицею Боричів тік: її історія, незвичайність, образ старовинних споруд.

10. Возвращение жемчужины / І. Плотникова // Киевские новости. – 1993. – 23 апр. – С. 6.

Про відродження Києво-Могилянської академії.

11. Контрактовый майдан – центр Подолу / І. Плотникова // Гостиний двір. – 1993. – № 7/9. – С. 3 : фото.

12. Купецька садиба : через декілька років відзначатиме 150-річчя, та чи «доживе» вона до цієї дати? / І. Плотнікова // Гостиний двір. – 1993. – № 10/12. – С. 4.

Історія забудови купецької садиби - пам'ятки історії, що на розі Житомирського майдану та Ярославської вулиці: її добудови, відродження, реконструкції та сучасний стан.

13. Навкруги Поштового майдану / І. Плотнікова // Гостиний двір. – 1993. – берез. – № 3. – С. 3; квіт. – № 4/6. – С. 7.

Автор запрошує прогулятися навкруги Поштового майдану: починаючи зі старого шляху по Набережно-Хрещатицькій, вийти на вулицю Борисоглібську, пройти по Олександрівській вулиці – рухаючись у бік Поштового майдану.

14. Сентиментальная прогулка с Акоповым / И. Плотникова // Киевские ведомости. – 1993. – 28 мая. – С. 24.

1994

15. Києво-Могилянська академія / І. Плотнікова // Гостиний двір. – 1994. – № 1/2. – С. 4 : фото.

Історична довідка про Академію, що була першим та довгий час єдиним, вищим навчальним закладом не лише в Україні, а й у всій Східній Європі.

16. Лица и улицы / И. Плотникова // Рыночная площадь. – 1994. – 20 мая. – С. 2-3.

Письменник Віктор Некрасов та Київ.

17. На Кудрявке / И. Плотникова // Рыночная площадь. – 1994. – 16 дек. – С. 4.

З історії Києва : Кудрявська вулиця - вулиця в Шевченківському районі міста Києва, місцевість Кудрявець. Пролягає від вулиці Січових Стрільців до Вознесенського узвозу. Прилучаються Несторівський та Косогірний провулки.

18. По киевским следам двух родов / И. Плотникова // Рыночная площадь. – 1994. – 29 июля. – С. 4.

Про Н.Б. Долгоруку та її рід Долгоруких.

19. По Ландшафтной дороге к загадочному предместью / И. Плотникова // Рыночная площадь. – 1994. – 9 дек. – С. 4.

Прогулянки по Києву.

20. Со дна старокиевских яров на Вознесенский холм / И. Плотникова // Рыночная площадь. – 1994. – 25 нояб. – С. 4.

З історії старого Подолу.

21. Старокиевские мотивы / И. Плотникова // Рыночная площадь. – 1994. – № 4/5 (февр.). – С. 4.

Розповідь присвячена першому головному архітектору Києва, киянину Меленському Андрію Івановичу.

22. У Кожемяцкой брамы / И. Плотникова // Рыночная площадь. – 1994. – 2 дек. – С. 6.

Стаття розповідає про Хрестовоздвиженську церкву - православний храм в Києві, на Подолі, пам'ятка архітектури ХІХ століття.

1995

23. Белое видение под Замковой / И. Плотникова // Рыночная площадь. – 1995. – 12 мая. – С. 4.

Розповідь автора про Флоровський жіночий монастир.

24. Великокняжеская обитель / И. Плотникова // Рыночная площадь. – 1995. – 27 янв. – С. 6.

Покровський монастир у Києві.

25. Забытая обитель на старинном Дорогожиче / И. Плотникова // Рыночная площадь. – 1995. – 17 февр. – С. 4; 3 марта. – С. 4; 10 марта. – С. 4.

З історії Кирилівського монастиря: перші післямонгольські відомості про Кирилівський монастир датуються 1539 р. Ці документи свідчать, що Кирилівський монастир не просто існував, а й функціонував до XVII ст. як урядована обитель.

26. Київ, місто моє... : нотатки з міжнародної наукової конференції «Образ епохи : Культурне середовище Києва XIX – початку XX ст.» / І. Плотнікова // Хрещатик. – 1995. – 29 листоп. – С. 4.

27. Лица и улицы / И. Плотникова // Рыночная площадь. – 1995. – 20 мая. – С. 2-3.

Письменник Віктор Некрасов і Київ.

1996

28. З Подолу : і славен він ім'ям людським / І. Плотнікова // Гостиний двір. – 1996. – трав. – С. 3 : іл.

Вулиці, будинки Подолу нагадують про його багатовікову історію та культуру, пов'язані з великою кількістю імен. Серед них – З. Тулуб, І. Кочерга, І. Нечуй-Левицький, а ще раніше – Н. Долгорукова, М. Булгаков, М. Ушаков, В. Некрасов, В. Акопов (не лише художник, а й літератор) та багато інших, що зробили Поділ загальновідомим.

29. З Подолу : сузір'я архітектурних пам'яток : і славен він ім'ям людським / І. Плотнікова // Гостиний двір. – 1996. – трав. – С. 3 : іл.

Поділ зберіг пам'ятки цивільної та культової архітектури XVIII, XVIII, XIX століть. Знайомство з ними проводить автор.

30. Київ починається : Поділ упродовж віків / І. Плотнікова // Гостиний двір. – 1996. – трав. – С. 2 : іл., мал.

Історія Подолу невід'ємна від історії Києва. Археологічні дослідження виявили на території Києва останки поселень, що відносяться до всіх періодів історії людства. Перша згадка про Поділ знаходиться в Іпатіївському літописі (одна з редакцій «Повесть временных лет»), відноситься до 945 року.

31. Київ починається з Подолу / І. Плотнікова // Гостиний двір. – 1996. – трав. – С. 4.

32. Поділ упродовж віків / І. Плотнікова // Гостинний двір. – 1996. – [черв.]. – С. 2.

33. Подорож до Флорівського монастиря та історичної гори [Києва] / І. Плотнікова // Київський вісник. – 1996. – 24 груд.

34. Свято, яке завжди зі мною / І. Плотнікова // Хрещатик. – 1996. – 5 черв. – С. 7.

З історії Подолу.

35. Святая Елена // І. Плотнікова / Гостинний двір. – 1996. – трав. – С. 4.
Стаття присвячена одній з найбільш шанованих мешканок Флорівського монастиря - черниці Олені, у миру Катерина Бехтєєва (1756-1834). Вона не була канонізована, проте за життя її дуже любили і поважали старці та миряни за добрі справи і вміння утішити в скорботі.

36. Стежка на Хрещенський ярмарок / І. Плотнікова // Хрещатик. – 1996. – 20 січ. – С. 8.

Про Київські контрактові ярмарки.

1997

37. Від гори до Дніпра / І. Плотнікова // Київський вісник. – 1997. – 8 лип. – С. 3 : фото.

Подорож Подолом: від брами Флорівського монастиря, на гору Старого Києва, яку вінчає дивовижна Андріївська церква, до старовинної аптеки і далі по вулицям Подолу і до Дніпра.

38. Лица и улицы / І. Плотнікова // Рыночная площадь. – 1997. – 20 мая. – С. 2-3.

Письменник Віктор Некрасов і Київ.

39. Староподільська околиця / І. Плотнікова // Київський вісник. - 1997. – 9 верес.; 13 верес. : фото; 2 жовт. : фото; 21 жовт. : фото.

Знайомство читачів зі старокиївською околицею, яка завжди зосереджувала увагу художників. Куренівка, Пріорка – своєрідна гілка Подолу, передмістя, в минулому столітті приєднана до меж Києва. Своїм розвитком Куренівка та Пріорка вдячна Подолу.

1998

40. Біля підніжжя Замкової гори : мандрівки старим Подолом / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 27 серп. – С. 17 : іл. ; портр.

Подорож до найстарішої київської аптеки, до Домініканського костелу, Петропавлівського монастиря XVIII ст.

41. «Врата нашей учености» : подорож Києво-Братським училищем монастирем / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 30 лип. – С. 17 : іл.

Одна із найцікавіших сторінок історії України, Києва – славнозвісне Київське братство з академією, яка складала славу України і була добре відома в Європі та інших країнах світу.

42. «Голодная бурса рыскала по улицам Киева» / И. Плотникова // Экспрес-об'ява. – 1998. – 16 лип. – С. 17 : іл.; портр.

На подільській набережній, у кварталі набережних церков, стоїть старовинна бурса (вул. Набережно-Хрещатицька, 27). Знайомство читача з історією забудови бурси, її вбранням, побутовими рисами життя бурсацтва та з якими знаменитими іменами пов'язана Києво-подільська бурса – про все це розповідає стаття.

43. За Львівською брамою / І. Плотнікова // Экспрес-об'ява. – 1998. – [Б.місяця]. – С. 17 : іл., мал.

Читач разом з автором статті мандрує місцевостями, що лежать за Львівською брамою: Копирів кінець, Кудрявець, Вознесенський узвіз.

44. Загадка про палацову архітектуру / І. Плотнікова // Экспрес-об'ява. – 1998. – 12 листоп. – С. 17 : іл.

Історичні аспекти будівництва палаців в Києві XVIII столітті: Царського та Маріїнського.

45. Київ очима живописця / І. Плотнікова // Экспрес-об'ява. – 1998. – 29 жовт. – С. 17 : іл.

Розповідь про голландського художника Абрагама ван Вестерфельда, який прибувши до Києва разом з литовським військом, малював місто із щирим захопленням, намагаючись зафіксувати все, гідне уваги.

46. Київ очима картографа / І. Плотнікова // Экспрес-об'ява. – 1998. – 26 листоп. – С. 17 : іл.

Стаття знайомить читача з найцікавішим, дуже точним і детальним, одним з найдавніших планів Києва 1695 року, виконаний стольником Іваном Ушаковим.

47. Київ очима фортифікатора XVIII століття / І. Плотнікова // Экспрес-об'ява. – 1998. – 19 листоп. – С. 17 : іл.

Цікавою сторінкою життя Києва наприкінці XVIII століття було перебування у місті «служилого іноземця» Патрика Гордона.

48. Купецька вулиця : мандрівки старим Подолом / І. Плотнікова // Экспрес-об'ява. – 1998. – 8 серп. – С. 17 : іл., портр.

Мандрівка Поштовою площею: знайомство з будинком поштової станції; вулицею П. Сагайдачного зі старовинними будиночками, що пов'язані з відомими київськими прізвищами.

49. Легендарна киянка / І. Плотнікова // Экспрес-об'ява. – 1998. – 22 жовт. – С. 17.

Автор знайомить читача з однією із дочок Ярослава Мудрого Анною, яка стала королевою Франції.

50. Мандрівки старим Подолом / І. Плотнікова // Экспрес-об'ява. – 1998. – 14 трав. – С. 17: іл.

51. Мандрівки старим Подолом : Покровська вулиця / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 25 черв. – С. 17 : іл.

52. Мандрівки старим Подолом : родовий козацький храм / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 9 лип. – С. 17 : іл.; портр.

Знайомство з Іллінською церквою, її ансамблем та з фундаторами церкви – представниками роду Гудимів. Існуючий храм збудував на свої кошти наприкінці ХУІІІ ст. киянин – Петро Гудима.

53. Микола, що на березі / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 23 лип. – С. 17 : іл., фото.

Знайомство з історією церкви Миколи Набережного, з дзвіницею церкви Благовіщення, що є витвором видатного зодчого ХУІІІ століття Івана Григоровича-Барського.

54. Містобудівник «від Бога» / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 10 верес. – С. [17] : іл.

Розповідь про українського архітектора російського походження Меленського Андрія Івановича — першого головного архітектора Києва. Стаття знайомить з його спорудами, що залишилися у Києві.

55. Найдревніший храм Нижнього міста та його парафія / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 20 серп. – С. 17 : іл.

Разом з автором мандрівка до найстарішого подільського храму – церкви Миколи Притиска, що знаходиться на вулиці Хорива, 5-А, біля Житнього ринку.

56. Нащадок Шевченка: [Ф. Красицький] / Ірина Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 1 жовт. – С.17.

Стаття присвячена українському художнику, класику українського малярства і графіки.

57. Перлина в павутинні / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 3 груд. – С. 17 : іл.

Розповідь про митрополита Рафаїла Заборовського, архітектора Й. Г. Шеделе, їх вклад в будівництво будинку митрополита, який є одним із найкращих зразків світських споруд ХУІІІ століття; разом із забутою брамою Заборовського – однією з найхарактерніших пам'яток українського бароко – вони залишаються чарівними прикрасами Верхнього міста і всього Києва.

58. Поділ та його околиця / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 1 жовт. – С. 17 : іл. –(Мандрівки старим Подолом).

Остання подільська мандрівка приведе на староподільську околицю, котра завжди привертала увагу митців. Куренівка, Пріорка – своєрідні відгалуження Подолу, передмістя, що в ХІХ столітті були втягнуті в межу Києва.

59. Подорож до старовинного монастиря / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 2 лип. – С. 17 : іл., фото.

Подорож до Києво-Флорівського монастиря XVII століття, що знаходиться поблизу Контрактової. Історія забудови, відновлення після пожежі 1811 року.

60. Подорож істинно київською вулицею / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 21 трав. – С. 17; 4 черв. – С. 17 : фото.

Подорож старим Подолом: перша зупинка біля будинку, де жив Михайло Булгаков. Друга подорож - від Володимирської гірки – Пейзажної алеї до Андріївського узвозу.

61. Покровська вулиця / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 25 черв. – С. 17.

Прогулянка по вулиці в Подільському районі міста Києва, місцевість Поділ. Пролягає від Андріївської вулиці до Контрактової площі. Одна з найдавніших вулиць Києва. Відома з середини XV століття.

62. Рідкісна кам'яниця / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – [3] верес. – С. 17 : іл., фото.

Знайомство з вишуканим будиночком, з яким пов'язано перебування у Києві Петра І. Його так і називають – будиночок Петра І. Житловий кам'яний будинок кінця XVII- початку XVIII віків в Україні в його первісному вигляді майже не зберігся. Особливість споруди – староподільська кам'яниця з оборонними вежами.

63. Слідами Владислава Городецького / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 5 листоп. – С. 17 : іл.

Розповідь про яскраву особистість, різносторонньо обдаровану людину, відомого архітектора, автора київських «химер».

64. Церква у яру / І. Плотнікова // Експрес-об'ява. – 1998. – 24 верес. – С. 17 : іл.

Розповідь про колоритні староподільські місця і Хрестовоздвиженську церкву в яру, яка відома на Кожем'яках з середини XVIII ст. – 1748 року.

2000

65. Київ уже сам по собі старожитність / І. Плотнікова // Дзеркало тижня. – 2000. – 24 серп.

У старовинному куточку Подолу, на розі вулиць Фролівська та Боричів Тік, стоїть будиночок під номером 5/43, пов'язаний з ім'ям історика Миколи Васильовича Закревського (1805-1871). Про життєвий та творчий шлях автора вельми ґрунтовної праці всього його життя - двотомне «Описание Киева», 1868 року.

2001

66. Третий со времен Батыя : 9 июля 1811 года – фатальная дата в жизни киевского Подола / И. Плотникова // *Кієвлянинъ*. – 2001. – № 22. – С. 14 : ил.

Пожежа 1811 року, що знищила не тільки дерев'яні, а й кам'яні забудови Нижнього міста – Подолу.

2002

67. Осінній сон / І. Плотнікова // *Експрес-об'ява*. – 2002. – 3 жовт. – С. 32.

Стаття присвячена художньо-документальній виставці «Осінній сон», що демонструється у виставковому залі Музею однієї вулиці на Андріївському узвозі, до 110-річчя від дня народження К.Г. Паустовського.

68. «Преданья старины глубокой» / И. Плотникова // *Зеркало недели*. – 2002. – 8 июля. – С. 19.

Стаття знайомить читачів про перебування О.С. Пушкіна у Києві.

СТАТТІ, ІНТЕРНЕТ- АДРЕСИ, ПРИСВЯЧЕНІ ІРИНІ ПЛОТНІКОВІЙ ТА КНИЖЦІ «ПРОГУЛЯНКИ СТАРИМ ПОДОЛОМ»

69. Киркевич, В. От Подола до ... / Виктор Киркевич // Киев для романтиков / Виктор Киркевич. – Харьков: Фолио, 2016. – С. 397-399.

70. Киркевич, В. Ушла сестра Ирина – монахиня культуры / Виктор Киркевич // История киевского гида / Виктор Киркевич. – Киев, 2007. – С. 147-148 : фото.

71. От нас ушла Ирина Плотникова // Кієвлянинъ . – 2002. – 24-30 окт. – С. 11 : фото. - [Подпись: Друзья].

Друзі в статті розповідають про свою колегу Плотнікову Ірину, яка нещодавно пішла в «мир иной». Подається коротка характеристика творчості Ірини.

[«Будинок по вулиці Сайгайдачного № 22/2...»: (3 книги Ірини Плотнікової «Прогулянки старим Подолом»)] [Електронний ресурс] // Киев интересный: Экскурсии по Киеву : web-site/ - Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.interesniy.kiev.ua/ua/hroniki-podolu-2/sdhychxrkjadrw/>. – Назва з екрану.

Киркевич В. От Подола до ... [Электронный ресурс] / В. Киркевич // Киев для романтиков : Profilib : Электрон. библиотека. – Электрон. данные. – 2016. – Режим доступа: <https://www.profilib.net/chtenie/115738/viktor-kirkevich-kiev-dlya-romantikov-73.php/>. – Загл. с экрана.

Не пропусти хорошую книгу : Рецензии на книгу «Прогулянки старим Подолом» [Электронный ресурс] // Livelib. – Электрон. дан. – Режим доступа: <https://www.livelib.ru/book/1001129672-progulyanki-starim-podolom-irina-plotnikova>. – Заглавие с экрана.

Ірина Плотнікова (1948 - 2002) : Віртуальна виставка «Відомі особистості – бібліотекарі», присвячена Всеукраїнському дню бібліотек [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://desnabib.kiev.ua/files/exhibitions/famous librarians2017.PDF>

Ірина Плотнікова закінчила Київський інститут культури. Бібліограф, філолог за освітою – в певний період працювала в публічній бібліотеці (деякий час Національна бібліотека імені Вернадського мала таку назву). Численні публікації в періодичних виданнях, архівні дослідження, які під силу, можливо, цілому науковому колективу, - ось спадщина, результат кропіткої і самовідданої роботи Ірини Плотнікової в киевознавстві в останній третині ХХ століття. Ірина Плотнікова - автор відомої книги «Прогулянки старим Подолом» (2003).

[3 декабря 1948 года в Киеве родилась Ирина Владимировна Плотникова – исследователь киевской старины, экскурсовод [Электронный ресурс] // Киевский календарь: web-site. – Электрон. дан. - Режим доступа к сайту : <http://calendar.interesniy.kiev.ua/day.aspx>. – Загл. с экрана.

ПОКАЖЧИК НАЗВ ВИДАНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Б

- Белое видение под Замковой - 23
- Біля набережних церков - 8
- Біля підніжжя Андріївської гори - 6, 9
- Біля підніжжя Замкової гори : мандрівки... - 40

В

- Великокняжеская обитель – 24
- Від гори до Дніпра - 37
- Возвращение жемчужины – 10
- «Врата нашей учености» : подорож Києво-Братським... – 41

Г

- Гирич І. Плекаймо образ столичного міста- 2
- «Голодная бурса рыскала по улицам Киева» - 42

З

- З Подолу : і славен він ім'ям людським – 28
- З Подолу : сузір'я архітектурних пам'яток : і славен... - 29
- З прочитаного киянки ... – 3
- За Львівською брамою - 43
- Забытая обитель на старинном Дорогожиче – 25
- Загадка про палацову архітектуру - 44

К

- Києво-Могилянська академія – 15
- Київ, місто моє... – 26
- Київ очима живописця - 45
- Київ очима картографа – 46
- Київ очима фортифікатора ХУІІ століття - 47
- Київ починається : Поділ упродовж віків – 30
- Київ починається з Подолу – 31
- Київ уже сам по собі старожитність – 65
- Киркевич В. От Подола до ... - 69
- Киркевич В. Ушла сестра Ирина – монахиня культуры - 70
- Контрактовый майдан – центр Подолу – 11
- Купецька вулиця : мандрівки старим Подолом - 48
- Купецька садиба : через декілька років відзначатиме 150-річчя... – 12

Л

- Легендарна киянка - 49
- Лица и улицы - 16, 27, 38

М

- Мандрівки старим Подолом – 50
- Мандрівки старим Подолом : Покровська вулиця – 51
- Мандрівки старим Подолом : родовий козацький храм – 52
- Микола, що на березі - 53
- Містобудівник «від Бога» - 54

Н

На Кудрявке - 17

На спуску до Подолу – 4

Навкруги Поштового майдану – 13

Найдревніший храм Нижнього міста та його парафія – 55

Нашадок Шевченка: [Ф. Красицький] – 56

О

Осінній сон - 67

От нас ушла Ирина Плотникова - 71

П

Перлина в павутинні - 57

По киевским следам двух родов – 18

По Ландшафтной дороге к загадочному предместью – 19

Поділ та його околиця - 58

Поділ упродовж віків - 32

Подорож до старовинного монастиря - 59

Подорож до Флорівського монастиря та... -33

Подорож істинно київською вулицею – 60

Покровська вулиця – 61

«Преданья старины глубокой» - 68

Прогулянка Андріївським узвозом - 7

Прогулянки старим Подолом – 1

Р

Рідкісна кам'яниця – 62

С

Святая Елена - 35

Свято, яке завжди зі мною - 34

Сентиментальная прогулка с Акоповым - 14

Сказки старой улицы – 5

Слідами Владислава Городецького - 63

Со дна старокиевских яров на Вознесенский холм – 20

Старокиевские мотивы – 21

Староподільська околиця - 39

Стежка на Хрещенський ярмарок - 36

Т

Третий со времен Батыя : 9 июля 1811 года... - 66

У

У Кожемяцкой брамы – 22

Ц

Церква у яру - 64

СВІТЛИНИ



ІРИНА ПЛОТНІКОВА. ФОТО, 2002 р.



Відкриття виставки робіт Максиміліана Волошина у новому приміщенні «Музею Однієї Вулиці». Січень, 1999 р.



**Відкриття виставки «Осінній сон», присвяченій
Костянтину Паустовському. Вересень, 2002 р.**

ЗМІСТ

ВІД УПОРЯДНИКА.....	5
ІЗ БІОГРАФІЇ КИЄВОЗНАВЦЯ.....	5
В ПАМ'ЯТЬ ОБ ИРИНЕ ПЛОТНИКОВОЙ.....	7
СЛОВО ПРО АВТОРА ЗБІРНИКА.....	7
... ІЗ СПОГАДІВ.....	8
ВИДАННЯ.....	11
РЕЦЕНЗІЯ.....	11
ПУБЛІКАЦІЇ.....	12
СТАТТІ, ІНТЕРНЕТ- АДРЕСИ, ПРИСВЯЧЕНІ ІРИНІ ПЛОТНІКОВІЙ ТА КНИЖЦІ «ПРОГУЛЯНКИ СТАРИМ ПОДОЛОМ».....	20
ПОКАЖЧИК НАЗВ ВИДАНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ.....	21
СВІТЛИНИ.....	23